

J. KAULBERSZ, A. OGIŃSKI, J. TASLER

ROLA PRZEDSIONKA ODŹWIERNIKOWEGO W REGULACJI WYDZIELANIA SOKU ŻOŁĄDKOWEGO

Z Zakładu Fizjologii A. M. w Krakowie

Kierownik: prof. dr *J. Kaulbersz*

Rola części odźwiernikowej w wydzielaniu żołądkowym według zapartywań ustalonych na początku minionego półwiecza polegać miała wyłącznie na wytwarzaniu gastryny pobudzającej na drodze krwi czynność komórek wydzielniczych błony śluzowej trzonu żołądka. W ostatnich jednak dziesięciu latach szkoła *Dragstedta* udowodniła, że pobudzenie to jest znacznie większe jeśli uniemożliwić zetknięcie kwaśnej treści żołądka z błoną śluzową przedsionka odźwiernikowego, kwaśność działa tu więc hamująco. Dotychczas nie rozstrzygnięto, jaki jest mechanizm tego zahamowania, czy polega on na obniżeniu produkcji gastryny przez zroszenie

blony śluzowej odźwiernika kwasem, czy też pod wpływem kwasu wytwarza się w odźwierniku hormon hamujący wydzielanie żołądkowe.

W związku z tym problemem przeprowadzono obserwacje wydzielania żołądkowego na psach, u których wykonywano operację plastyczną żołądka, polegającą na wycięciu części odźwiernikowej i wytworzeniu z niej dwóch oddzielnych woreczków, które wszywało się do powłok brzusznych. Wydzielanie obserwowano z trzeciego woreczka, wypreparowanego z części trzonowej, czyli z woreczką Heidenhaina.

Przepłukiwanie woreczków odźwiernikowych wyciągiem mięsny przy pomocy zgłębnika dwukanałowego pobudzało woreczek Heidenhaina do wydzielania kwaśnego soku żołądkowego. Rozpoczynano zwykle doświadczenie równoczesną perfuzją wyciągiem mięsny woreczka z mniejszej krzywizny oraz fizjologicznym roztworem soli woreczka z krzywizny większej. Po trzech godzinach zastępowało się sól fizjologiczną kwasem solnym 0,15 n, przepłukując nadal pierwszy woreczek bulionem. Następowo zahamowanie wydzielania po 1—2 godzinach, wynoszące ok. 50%. Jeśli po trzech godzinach perfuzji roztwór kwasu solnego zastępowało się z powrotem 0,9% NaCl, to pobudzane bulionem wydzielanie ponownie wzrastało. W toku są obecnie badania z zastosowaniem różnych kombinacji bulionu i kwasu w każdym woreczku oddzielnie i w obu woreczkach jednocześnie.

Dotychczasowe wyniki wskazują na możliwość powstawania w części odźwiernikowej żołądka czynnika hormonalnego działającego hamująco bądź bezpośrednio na komórki okładzinowe, bądź na komórki błony śluzowej *antrum pylori* produkujące gastrynę. Nie wyklucza to jednak możliwości równoczesnego lokalnego utrudnienia wytwarzania gastryny przy kwaśnej reakcji przedsionka odźwiernikowego.
